

Szerkesztőség iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21 szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 »
Negyedévre ———— 6 »
Egy óra ———— 2 »
— Egyes szám ára 8 fill —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési rodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 66. szám.

Szerda, március 20.

Előkészületek.

Nagybecskerek, 1901. március 20.

„Le roi est mort, vive le roi!“

A képviselőház még csak haldoklik, bár el kell ismerni, hogy halálos ágyán nem hogy agonizálna, hanem beírja utolsó perceiben is a nemes, hasznos munka eredményeivel emléket a nemzeti annalesekbe.

Bele írja pedig attól a szellemtől áthatottan, melyet az új aera lehel minden egyes dolgozni akaró és tudó atomjába, a megörökítés munkálkodását és szelleme által olyonképen, hogy a szabadelvű párt diadalmasan nézhet fölujulása, további munkálkodása elé az új választások küszöbén is, a melyekre az előkészületek és mozgólódások már mindenfelé megindultak. Régebben a központonban, a kormány és a pártkörök döntöttek a jelölések felett. Most az a jelszó, nemesak, de az új korszak óta pozitívet követett s a gyakorlat által megszentelt elv is, hogy első sorban maga a kerület van hivatva megválasztani azt a személyt, akit bizalmával megajándékozni hajlandó. Amily természetesnek látszik ez, oly annyira ellenkezett vele a nálunk lábrakapott gyakorlat.

Valóságban a képviselőket — legalább a kevésbbé kiváló egyéneket — inkább kinevezték, mint választották és a képviselői mandátum nagybecsű s nagy anyagi értéket is képviselő javadalom volt, melyet Budapesten adományoztak. Ezen a rendszeren nagy rést üt a most hirdetett elv, melyet az összeférhetlenségi törvény s a kuriai bíraskodás még jobban súlyosítani fog, eltekinve attól a súlyos momentumtól, hogy maguk az érdekelt választókerületek is hangoztatták a törvényhatósági gyűlési termekben, miszerint csak a maguk embereit akarják bejuttatni a képviselőházba.

Ezek a változások együtt véve egy kisebb parlamenti reform jelentőségével bírnak. Méltó érdeklődéssel várja a közvélemény, hogy milyen lesz az új képviselőház, mely e változások nyomán összejön, vajjon meg fog-e felelni azoknak a magasabb követelményeknek, melynek érvényesülését reméljük és óhajtjuk.

Részünkről éppen annál fogva, mert mindennap arról szerzünk meggyőző bizonyosságot, hogy a Széll kormány alapelve a hamisítatlan szabadelvűség alapuló pártatlanságról meg vagyunk győződve, hogy ez így is lesz.

Szükségünk is van rá, mert válságos időnek nézünk elébe, melyek nehéz próbára fogják tenni a népképviselők férfias függetlenségét, tántoríthatatlan hazafiságát. A nemzet helyes történelmi ösztöne nyilvánul meg abban a törekvésben, hogy e válságos időkre a képviselőház megtisztíttassék a kapaszkodóktól és mindenféle érdekhajszó elemektől, a kiktől nem lehet várni azt, hogy Ausztriával s minden, bárhonnét jövő nyomással szemben megállják helyüket.

Fonolóra kell venni e megpróbáltatások tekintetében, hogy Ausztriában nemzeti fordulat állott be a helyzetben. Az eddigi botrányos jeleneteknek mintegy utolsó fölvonása játszódott le március elején.

A kormány részéről a pártokkal folytatott tárgyalások eredményre vezettek. Az ifjú csehek, titokban már megegyeztek Köber miniszterelnökkel, hogy bizonyos fontos törvényjavaslatok keresztülvitelét megátolni nem fogják. A kormány igen jelentékeny anyagi előnyöket ígért Csehországnak.

De ezen felül azt gyanítják, hogy politikai természetű ígéretek is kaptak a csehek.

Barmiként álljon a dolog, előrelátható,

hogy most már dolgozni fog a Reichsrath és pedig első sorban tárgyalni fogja azokat a javaslatokat, melyek Ausztriára nézve fontosak, az unjoncozási javaslat után a nagy beruházásokat s efféléket. A németek és csehek közt létrejött fegyverszünet minden esetre oly helyzetet teremtett Ausztriában, melyek a közös ügyek zavartalan elintézésére kedvező, de a közgazdasági és pénzügyi viszony tekintetében a magyar államférfiaknak ismét éberem kell örködniök.

A parlamentnek, a kormánynak egyaránt. A Széll-kormány ezt minden esetre meg fogja tenni s parlamentje az új választások után is.

Dr. Szász Károly.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az utolsó részére nyitva van; hőlygek részére keddén és pénteken délután 5 1/4 óráig; ugyanazon napokon este 6 től 8-ig utolsó részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

Március 23-26. Szólészeti előadások a városházán d. e. 10-12-ig és d. u. 4-6-ig.

24. A nagybecskereki takaré- és előlegezési társulat az osztrák-magyar első általános tisztviselő-egy etnek közgyűlése.

24. A munkás-képző- és társas-egylet műkedvelői előadása a városi színházban.

30. A kaszinó közgyűlése d. u. 6 órakor.

— Személyi hir. Dr. Demkó Pál orsz. képviselő, aki a képviselőháztól 14 napi szabadságot kapott, Nagybecskerekre érkezett és itt fogja tölteni a husvétii ünnepeket is.

— Március 15 ike a vármegyében. Valaká nyon, mint levelezőnk írja, március 15 ike alkalmából a ref. imaházban istenitisztelettel vezették be az ünneplést. A dalárda énekelte a „Talpra magyar-t“ s több hazafias ének éneklése közben Major Gyula községi tanító s Székely Sándor felolvasásokat tartottak. Az iskolás gyermekek szavaltak. Említésre méltó, hogy a községi iskolából 3 román ajku gyer-

A „TORONTÁI“ tárcája.

A magyar kereskedelem története.

— A Torontái eredeti tárcája. —

(Folytatás és vége.)

Hogy azonban tiszta kép álljon előttünk, lássuk az ország akkori lakosait, kiknek nagy zöme földmiveléssel, baromtenyésztéssel, halászat tal foglalkozott s még a XII. században is jobbára sátrakkban lakott. Házakba, melyeket fából s ritkán kőből építettek, csak télen vonták meg megukat. Hogy milyenek lehettek e házak, jellemzésül elég ha annyit mondunk, hogy még a királyok házában sem volt kemény, hanem csak egy nyílás a füst számára.

Lakosság tekintetében Magyarország az Arpád királyok korában ép oly tarka képet mutat, mint ma.

Mikor őseink ezt a földet elfoglalták, találtak itt a variszlávokat, gepidákat, kik azonban beolvadtak a magyarságba, az 1065 óta sürűbben beköltözők bese nyökek egyetemben.

Az oláhoknak Erdélybe költözése valószínűleg a királyok alatt, a XIII. század elején történik meg s nemzetiségüket a mai napig megőrizték.

Ugyancsak a bolgár eredetű, mohamedán hitű izmaeliták is e korban jönnek be, kik kereskedelem foglalkoznak. 1241-ben a tatár járás alkalmával azonban nagy részük valószínűleg elpusztult, mert ezentul említés nem tétetik róluk.

A kunok 1239-ben menekültek hozzánk a tatárok elől, pártorkodással, földmiveléssel

foglalkozva; idők folytán a magyarsággal teljesen egybeolvadtak.

Legnevezetesebbek a németek, mert nekik kiváló részők volt városaink alapításában s az ipar fejlesztésében. A németek Szt. István király idejében kezdenek betelepüdni, de nagyobb tömegben, IV. Béla király hívására a tatárjárás után, ki az elpusztult országot jobbára németekkel népesítette be.

Mindezeknél sokkal fontosabb volt a szászok bevándorlása, kik Erdélyben, a mai szászok földjén s a szepességben telepedtek s iparral és bányászattal foglalkoztak. Beköltözésüknek furcsa történetét tudják a németek.

Ugyanis Hameln (Poroszország) városában ugy elszaporodtak a patkányok, hogy a lakosság nem tudott hová lenni tőlük. Ekkor egy tarkaruhás jövevény érkezett a városba s ajánlkozott a nemes tanácsnak, hogy Hamelát megszabadítja a csapástól.

Mindent megígértek neki, a mit kért. A jövevény erre sipot vont elő tarsolyából és valami furcsa nótát kezdett fújni, mire a patkányok előbujtak, nyomon követték a rejtélyes idgent, ki a vízbe csalta őket. Mikor dija megfizetésére került a sor, a tanács himezett-hámozott s végre is semmit se adott a patkányűzőnek.

Erre megint megfújta sipját a jövevény, mire most a város összes gyermekei eredtek utána. A patkányűző aztán kicsalta őket egy hegyre, mely megnyílt alattuk és ők mind eltüntek a mélységbe. Aztán Erdélybe bukkantak föl a föld alól, s ők lettek az erdélyi szász nemzetiség alapítói.

Hat ez rege. A valóság az, hogy II. Géza királyunk idejében, 1150 óta vándoroltak be nagyobb tömegben.

Zsidók is számosan voltak az Arpádok

alatt s Kálmán király idejében, az első kereszties hadjárat alkalmával, 1096. táján menekültek hozzánk, Cseh- és Németországból tildözők elől.

Voltak ezenkívül olasz, francia és spanyol települők is csekélyebb számban.

Talán nem lesz érdektelen itt megemlíkezni arról is, hogy a szellemi műveltség mily fokán állottak hazánk e lakói. Bátran kimondhatjuk, hogy alacsony fokán. A nyomdászatot még nem találták föl. A könyveket irták s azok oly drágák voltak, hogy ritka fűr vagy fűpaprak volt 10 könyve. Egy Gutkeledi Vid nevű gazdag fűr két falut adott a csatári monostornak egy bibliáért. Elemi iskolák voltak ugyan minden plébánia mellett, de ezekben inkább csak a keresztény énekeket és a vallást tanították. A középiskoláknak pedig inkább a papnevelés volt a célja. A műveltség terjedését különben gátolta az is, hogy a társadalom több rendre, vagy osztályra oszlott, mely között első helyen állott, — a papságot itt nem említve, — a nemesség, saját földbirtokkal. A varjobbágyok birtokukat a királytól kapták s ezért katonáskodtak. Földjeiket a várnépek vették ki haszonbérbe, kikből megalakult később a jobbágy osztály. A kir. udvarnokok és cselédek rendje a kir. udvarnál szolgált. Utolsó rend volt a rabszolgák rendje.

Nem tartoztak egyik rendbe sem a bevándorolt idegenek, különösen a szászok és németek, kik a királytól kiváltságokat nyertek és csak neki engedelmesskedtek.

E különböző társadalmi osztályok közül a nagyobb műveltséggel bíró bevándorolt idegenek képezték az iparos és kereskedő osztályt.

Azonban foglalkoztak iparral a magyarok is s a különböző mesterségek közül főleg azokat üzték, melyek a harc sikerét biztosították; első

mek szavaltá tiszta magyar kiejtéssel a lelkesítő magyar költeményeket. Este bankett volt a nagyvendégekben.

Béga-Szent Györgyön, híven a régi szokáshoz, az ottani társaskör is megülte március idusának évfordulóját, a mennyiben előestéjén társas összejövetelt rendezett, mely alkalommal Orsó Gáspár elnök és Kaufmann István házuag sikerült felköszöntőkben méltatták a nagy nap jelentőségét.

Szörög község független érzelmi magyar és szerb polgárai vasárnap este lelkesen ünnepelték március 15-ét Pákejszki Szávó nagyvendéglős helyiségében. A hazafias ünnepély sorozatát Hegykői József, a község érdemes bírójának beszéde nyitotta meg, ki az ötvenhárom évvel ezelőtti történeti eseményt méltatta gondosan összeállított beszédében. Majd utána Kottlár Pál szörögri iparos mester hazafias előadása és szavaltatai következtek, amiért a jelenlevők lelkes tapsokkal jutalmazták az előadókat. Az ünnepély után mulatság következett.

Kübekháza község lakossága a Közművelődési olvasóköri rendezése mellett fényesen ünnepelte meg a szabadsáji évfordulóját. Dél-élt ünnepies nagy mise, aztán díszközgyűlés tartatott a következő sorrend szerint: 1. Előki megnyitó, visszapillantás a dicső március 15-re, előadta Küzdő A. Géza. 2. Hazádnak rendületlenül... előadta a daoskór. 3. Márciusi előjelek Lubi Sándortól, szavaltta Vörös Pál. 4. A szabadságharcról, felolvasta Szűcs Mihály. 5. Isten áldd meg a magyart. 6. Záróra. Este 7 órakor hazafias dalokkal körmenet volt a Szent István téren. Ezt követte a 20 pontban összeállított szavaltatok és dalok sorozata. A vidékről is többen részt vettek az ünnepen.

Rendkívüli megyei közgyűlés. A kedden megkezdett rendkívüli közgyűlést ma délelőtti kezeltette be Rónay Jenő főispán. A jegyzőkönyvet március 24-én hitelesítik. Jegyzőkönyv-hitelesítők: gróf Csekonics Gyula, dr. Végh Lajos és dr. Brájer Lajos.

Torontálvármegye a magyar színészetért. Emlegettük annak idején, hogy Torontálvármegye színügyi bizottsága nevében Rónay Jenő főispán, mint elnök azzal a kérelemmel fordult a vármegye közönségéhez, hogy az eddigi ezer koronás évi segélyt emelje fel 3000 koronára. A mai folytatolagos közgyűlésen a törvényhatóság a kért összeget egyhangulag megszavazta.

Eljegyzés. Mint béga-szentgyörgyi levelezőnk írja, Versing József magyar csernyai kereskedő a napokban eljegyezte Schreiner István béga-szentgyörgyi polgár leányát Mariczi kisasszonyt.

sorban tenát a nyil és egyéb fegyverek készítése, a kengyel és zablá kovácsolása, csizmadia és szűcs mesterség s ezzel kapcsolatosan a nemez és bőrgyártás, végül a szíjjgyártó mesterség talált ápolásra. Azonkívül volt háziiparuk is: szövés, ruhakészítés, melylyel leginkább az asszonyok foglalkoztak.

Az ipar és kereskedés e korban azonban, a mint fentebb is említettem, leginkább az idegenek s különösen a németek és szászok kezében volt. Királyaink nemcsak nem elleneztek letelepedéseiket, hanem kiváltságot is, szabadalmakkal ruházták föl őket és a városokat is, a melyekben laktak.

Az ipar, főképp kezdetben kizárólag csak a belföldi szükséglet kielégítésére szorított, csak később kezdenek a szászok Oláhországba szállítani faárukat és vásznat. Az iparágak, melyeket e korban a bevándorolt idegenek üzték, a következők: a közönséges házi-zükséglet iparai, a vászonszövés, a hajógyártás, vászöntés, az ácsmesterség, az ötvényezés és festés, a méhszerkesztés, csobolyok, tégelyek, kulacsok készítése.

Virágzó volt az építő ipar is. Az állandó letelepedés s az építkezés az egész korszakon át tart. Ezenkívül Szt. István ama rendelete is virágzóvá tette, hogy minden 10 falu templomot építsen.

A fényűzési iparágak is fejlettek lehettek, a miről tanuskodik egy királyi lakodalom leírása a XIII. század közepéből. Tán nem lesz érdektelen, ha közlöm, hogy lássák, mily hallatlan fényűzést tudtak kifejteni e korban is.

E lakodalmat IV. Béla király fia Béla herceg ülte meg Ottokár cseh király unokahúgával, Brandenburi Katalinnal, 1264. okt. 25-én.

Ottokár az ünnepség színtereül azt a vidéket jelölte ki, mely a Flicha folyónak a Dunába ömlésénél terül el. A Dunán ez alkalommal

Az alkoholizmus elleni kongresszus Bécsben április hó 9-14-ig tartják meg az alkoholizmus elleni VIII. nemzetközi kongresszust. A m. kir. belügyminiszter azon felszólítására, hogy Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága a kongresszuson részt vegyen, a mai folytatolagos közgyűlésen Torontálvármegye főorvosát, dr. Plechl Szilárdot küldték ki.

Uj gyógytárak. Négyen is ordultak a vármegye közönségéhez új gyógyszerárak felállítására tárgyában. Engelhardt Dezső Román-Petrén, Ferenci Arpád Berezstócon, Bierbaum Gyula és Schweiger Gyula pedig Grabácon akarnak gyógyszerárt felállítani. A törvényhatósági bizottság a két előbbinek megadta az engedélyt, Bierbaumot és Schweigert azonban elutasította kérelmével.

Tűzoltó és mentő-kurzus. A községi közgazgatási tanfolyamokban a belügyminiszter két igen hasznos és fontos dolognak a tanítását, illetőleg előadását rendelte el és pedig tűzoltó és mentő-kurzusok tartását. A rendeletnek az a célja, hogy a községi közgazgatási tanfolyam hallgatói, akik egykor a községek élén fognak állani: a tűzrendészet és a mentés humanus és közhasznu intézményeit tüzetesekben megismerjék s e tekintetben a kellő utbaigazításra és felügyeletre képesítést nyerjenek. A tűzrendészeti tanfolyamot a belügyminiszter rendeletére mind a budapesti, mind a vidéki tanfolyamokon vasárnaponként 7-9 óra között fogják megtartani s a szakoktatás teljesítéséről az Országos Tűzoltó Szövetség gondoskodik. A mentő-kurzust a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület javaslatára rendelte el a miniszter mind a tiz tanfolyamon összesen évenkénti 5 órában.

Színügyi bizottság Zombolyán. Rónay Jenő főispán, mint a torontálvármegyei színügyi bizottság elnökének megkeresésére Főris József főszolgabíró f. hó 17-ére értekezletet hívott össze Zombolyán, hogy a színügyi bizottság megalakítását és a dél-vidéki színi kerülethez való csatlakozását keresztül vigye. Az értekezlet délután folyt le az ottani Schaff-szállodában, melyen, mint tudósítónk jelenti, résztvevő az egész zombolyai értelmiség. Egyhangulag elhatározták a színügyi bizottság megalakítását, melynek elnökéül Főris József főszolgabíró titkárnak dr. Ferch Ödönt, pénztárosnak Maurin Rbertet választották meg. Az alap szabály tervezetet szintén egyhangulag elfogadták.

Lóvasut Torontálvármegyében. Tudunkkal ilyen eddig sohasem volt. Most pedig, hogy a „lófejűt“ innen-onnan már csak a képes könyvekből ismerjük, mégis csak lesz a mi vármegyénkben is lóvasut. Lederer Artur és Károly nagybirtokosok ugyanis engedélyt kértek a közíg. bizottságtól, hogy a cőkaai birtokukon

mezőgazdasági lóüzemü vasutat létesíthessenek. A közíg. bizottság a létesíteni szándékolt lóvasut vasut közgazgatási bejárását elrendelte és annak megőjtésével Faur Kornél kir. főmérnököt bízta meg. Az eljárás megindításának idejéül április 2-ika jelöltetett meg, összejöveteli hely Csőka községébe.

Pincetűz. Ma délelőtt fal 10 kor tűzet jeleztek a tűzoltó őrtanyán. A tűz a városház alatt levő Wischt Ferenc fűszerkereskedő által bérben birt pincében az inas vigyázatlansága folytán keletkezett, aki égő gyertyával járván a pincében, egy hordóban szabadon álló fekete festéket felgyújtott. A gyorsan értesített tűzoltóság azonnal a vész helyén termett és a tűzet pár perc alatt elfojtatta, ami nagy szerencse, mert ha a tűz a színtén a pincében volt négy hordó petróleumba és egy hordó fűrészbe kapott volna, ugy nagyobb veszedelem keletkezhetett volna.

Dezentor. Réva-Ujfalu és Pancsova közötti országon a napokban a csendőri őrzőrat egy honvéddel találkozott, aki gyalogszerrel rőtta az országot. Minthogy semmi igazoló irást fölmutatni nem tudott, elfogták és a pancsovai állomási parancsnokságnak adták át. A 7. honvéd gyalogezredől szökött meg, ahová vissza fogják kísérni.

Tavaszi lözemele. Amikor tavaszra fordul az idő, katonákéul kezdetét veszi a lözemele. Bizottság alakul a kaszányában, mely kiutazik a községekbe, hogy megtekintse azokat a kincstári lovakat, melyek vállalkozónak lettek kiadva. Ha a ló jó állapotban van, meghagyják továbbra is a vállalkozónál, míg ha az a lónak nem viselte kellőképpen gondját, a katonaság visszaveszi. A 3. huszárezred parancsnokságtól, minthogy a Nagybecskerekre kiadott kincstári lovak innét valók, Imrey György és Ybl Miklós honvédhuzár századosok érkeztek városunkba, s ma egész nap az itteni gazdáknak és birtokosoknak tartásra kiadott kincstári lovakat vették ellenőrző szemle alá.

Elmebeteg főrdész. Mészáros János, a verscei m. kir. erdőgondnokság főrdése, egy darab idő óta folytonosan azon tételődött, mennyi ideig kell még várnia, hogy erdőmester legyen belőle? A tehetséges, szorgalmas s minden idejét a munkának szentelő 36 éves főrdészt aztán egy-két év múlva bekövetkező előéptetés reménye annyira megravarta, hogy végre erdőmesternak képzelte magát, s egyik hivatalos útása közben Resicáról mint erdőmester kezdett intézkedni, athelyezett, rendelkezett s képzelt előléptetése örömeire összevásárolt mindent s hazakeresztve alapítványokat akart tenni, mindenkinek ajándékozni valamit. Az vált rögeszméjévé később, hogy ő igen nagy ur s milliomos. A szerencsétlen megzavarodott főrdészt felvitte családja Budapestre a Schwarzer féle hideggyógyintézetbe s minthogy különben csendesesen, nyugodtan viselkedik, remélik, hogy nagyzási mániájából sikerül kigyógyítani a különben tehetséges, szor

hajóhidat vertek, mely oly széles volt, hogy egymás mellett 10 lovaslegény ányargalhatott.

Az egész Dunaszívet s a közelében elterülő lapály különféle hizómarhákkal volt tele; közel 30.000 mérő kenyérsütésre való buza; bor annyi, hogy napokon keresztül el lehetett tartani vele két ország lakosságát.

Azonkívül Ottokár, több mint 20.000 ezüst forintért hozatott értékes kendőket, edényeket, drága köveket s pazar fényűzéssel feldíszített sárakot állíttatott föl.

IV. Béla király is jelen volt fia esküvőjén. A kíséretében lévő magyar urakon tarka, szürke, vagy biborszínű prémmel szegélyezett mente és szűk dolmány volt, mely alól bő ing látszott ki. Kuosmákon ezüst forgóban pávatoll díszlett. Hosszu hajukba és szakállukba gyöngyök és drágaköveket fontak. Még a király halántékán is aranyláncocskák csüngtek.

A menyasszonyon biborruha volt aranygya hivarva. Ruhája szegélye aranytől csillogó gyöngyök és drágakövekkel volt díszítve s rajta élethíven domborodtak ki a drágahumzú különféle képek.

Miután a menyasszony hozományára nézve tisztába jöttek, Ottokár a jegyepárt egy drága kendővel és aranyhímzésű tárgyakkal díszített sátorba vezette, hol kezdetét vette a nagy mise, mire a jegyesek esküetése következett. Ezután Béla herceg menyasszonya fejére a nagy koronát tett, mit nyomban — szokás szerint — a kíséretében lévő urak egyike kardjával leütötte a menyasszony fejéről, azt jelezvén vele, hogy a koronázott hercegnőnek uralkodásra nincsen joga.

Esküvő után a fiatal pár Béla herceg hajójára ment, Béla király pedig Ottokár sátrába, hol még rajta kívül 13 fejedelmi személy vett részt a násztakomán.

Ilyen volt egy kir. herceg lakodalmá a XIII. század közepén.

Az Arpád királyok székhelye különben Szekesfehérvár volt, csak e korszak vége felé teszik át Budára.

Az ország legtekintélyesebb helye azonban mégis Esztergom. Jött oda kereskedő a világ minden tájáról, velencei ép ugy, mint orosz; még örmény kereskedők is gyarmat alakult. Megfordult itt szines posztó, selyem, német vászon; főcikkék azonban mégis a honi természetűek: bor, buza, árpa, zab, marha, disznó, juh, eleven és szárított hal szekér számra, mert a halenyésztés az Arpádok alatt nagyon virágzott. Följegyzett adatok tanúsága szerint számtalan volt a mesterséges halastavak száma. Piacán egyébiránt sátoros kereskedők tanyáztak: vanyák, kalaposok, keztűsők s az eladó rabszolgák sem hiányoztak.

E korszak alatt pénz kevés volt, a kereskedés tehát leginkább cserén alapult. Aranypénzt nem vertek; nálunk a konstantinápolyi aranyok voltak forgalomban, melynek mai értéke 12 kor. 68 fillér. Ezenkívül aranypénz gyanánt szerepel a 30 ezüst denárból álló összeg, melynek mai értéke 5 kor. 40 fill. s ezt „pens“nak neveztek, honnan a pénz elnevezés származott.

Egy ezüst denár mai értéke 18 fillér. Imerték még a pondust, mely 5 ezüst denárt és a görög pensát, mely 40 ezüst denárt ért.

A kereskedés különben kezdetben kizárólag a zsidók és izmaeliták kezében volt, utóbb azonban a letelepült más idegeneken kívül a magyarok is foglalkoztak kereskedéssel.

A belföldi kereskedelmet azonban számos körülmény gátolta. Az utak rosszak voltak s a közbiztonság oly gyarló labon állott, hogy az utra kelt kereskedőket mindegyre kirabolták. Szabályokkal is korlátozták a kereskedést. Így pl. I. Béla meghatározta a kereske-cikkek árát, nehogy a tudatlan népet a kereske-

galmas s általános tiszteletben részesülő fiatal főerdész.

— **Lopott halak.** Vuity Jenő perlaszi halásznak az ottani Béga-parton levő halászbárkájából a közeli napok egyik éjjelén mintegy 25 kiló potyát elloptak. A tettes csakhamar kézrekerült Illin István ottani csavargó legény személyében, akit elfogtak és megbüntetés végett a pancsovai törvényszék fogházában helyeztek el.

— **A lencházak felállítására.** A belügyminiszteriumban szakadatlanul dolgoznak a lencseregény rendezésén, melynek nagyrésze a törvényben nyert felhatalmazás alapján rendeleti úton történik. Mint értesülünk, a lencseregények azokban a városokban fogják felállítani, ahol bábaképző-intézetek vannak. Az első országos lencseregény lesznek Budapesten, Nagyváradon, Miskolcon, Pécsen, Szombathelyen Kolozsvárott. A szükséghez képest szaporítani fogják a lencseregényeket.

— **Hulla az országúton.** Erzsébetlak község határában egy feloszlásnak indult férfi holttestére bukkantak. Zsebében talált igazoló könyvéből megállapították, hogy a holttest Jobbágy András magyarszentmihályi születésű elzülött emberé volt, aki még múlt évi karácsony táján nyomtalanul eltűnt Titelen lakó családjától. A hideg és éhség ölte meg.

— **Leánykereskedés.** Már második zben fordult elő, hogy vidékünkön leányokat csálnak ki Törökországba, ahol is őket rossz hírű helyi ségekben bevezik el. Czernyáról és Szt. Hubert-ról ekként tűnt el két leány, a kiknek egyike (a szt. huberti) e napokban szülei oltalmába visszakerült, míg a másiknak felkutatása végett, az anyja kérelmére, hatósági nyomozást indítottak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Gavrilovics-ügy. Tegnap déle 5-öt hirdették ki a nagybecskereki kir. törvényszéknél a Gavrilovics volt alkapitány ügyében hozott kuriai ítéletet, mely helyben hagyja a II. od. foku táblai ítéletet, vagyis az abban kiszabott egy évi börtönbüntetést. Midőn Duka László táblai bíró jelentette, hogy fel fogja olvasni az ítéletet, Gavrilovics a terem közepén megszólalt:

— Ugyan hagyjon föl velem; nem vagyok rá kíváncsi, hisz a király maga írta nekem, hogy minden el van intézve.

Általános meglepetés.

— Hát minek van akkor ön itt? kérdezte az elnök.

— Nos, azért, hogy létesítem a nagybecskereki cukorgyárat.

— Addig azonban rá fog érnem, hogy meghallgassa a kuria ítéletét, volt a válasz és nyom-

dök rászédjék. Kálmán király pedig elrendelte, hogy az adás-vevés zsidó és keresztény közt mindig tanu jelenlétében történjék. További akadály volt a kereskedésnek az árumegállító jog, melynél fogva az ezen joggal bíró városokon csak akkor vihettek keresztül árukat a kereskedők, ha ott hosszabb ideig raktározták s eladásra kínálták.

Külkereskedelmünk szenvedőleges volt, a mennyiben a külföldi kereskedők vitték ki a mi árucikkeinket s ez leginkább Német és Olaszország felé irányult.

A külkereskedelmet is sok minden gátolta. Így a marhák és lovak kiviteli tilalma s a vámrendszer behozatala Szt. László idejében. Továbbá, hogy külföldi kereskedők csak nagyban árulhatták cikkeiket; a kicsiben adás-vevés a hazai kereskedőknek tartatott fenn.

Általában kimondhatjuk, hogy a királyok inkább egyeseknek s egyes városoknak kedveztek, sem hogy a közgazdasági állapotnak egészben nyújtottak volna előnyt.

Tehát a közgazdaság előmozdítása, fejlesztése érdekében Árpád alatt nem sok történt.

Es ez érthető is, ha tekintetbe vesszük, hogy az Árpád királyokat mennyire igénybe vette a törzservezet megbontása s egységes nemzetté alakítása; a kereszténység terjesztése és megszilárdítása; a terjeszkedés, melylyel tengerpartot szereznek; az idegenek betelepítése, melylyel az iparos polgári osztálynak vetik meg alapját; az ország függetlenségének megvédése pápával, császárral, görögökkel, németekkel szembe; a tatárduláskor elpusztult ország ujjaszervezése s az utolsó Árpádok alatt a belvillongás.

Mégis sokat köszönhet nekik nemzetünk, mert a közgazdaság terén is alapvető munkások voltak s éppen ez év jan. 14-én múlt 600 esztendeje, hogy az ország minden rendű lakójának őszintén gyászja és bánata kísérte sirjába a fejedelmi törzs utolsó sarjadékát, III. Endrét.

ban felolvasták a lesújtó ítéletet, amiből azonban az elítélt, úgy látszik, nem sokat értett, mert mint a jelek mutatják, megzavarodott elméjében.

A kir. ügyész a büntetés megkezdésére két havi haladékot adott, ez idő alatt aztán szakértő orvosok fogják konstatálni, hogy tényleg megőrült-e Gavrilovics vagy csak örökös rohamra volt az ítélet kihirdetése alkalmával.

§ A „kolo“ zavarója. Múlt évi július első napján történt Szerb Eleméren, midőn a falubeli ifjúság a korcsmai helyiségből a korcsma előtti térségre vonult ki és ott folytatta dudaszó mellett a kólót. Mivel a táncot Szolarov Iván és Lakatos Vuin a körbe történt beállításuk által zavarták, ami népszokás szerint illetlen dolog, Jankov Szekula községi bíró rendet csinálendő, a táncolók körébe ment s Szolarov Ivánt, valamint Lakatos Vuin a tánc-körből való távozásra szólította föl. Előbbi szót fogadott, de Lakatos matakus ellenszegült s a bírót fellökte. Hatóság elleni erőszak vétségével vádolva állott ma e tetteért törvényt Lakatos Vuin, aki viszonydat emelt a bíró ellen, amiért ez őt pofon ütötte. A bíróság a hetvenkedő legényt 8 napi fogházra ítélte, míg a bírót felmentette. Elítélt felebbezett.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése március 20-án.

Budapest, március 20. (A „Torontoi“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésében megválasztották a kvóta-bizottság tagjait. A kvóta-bizottság a képviselőház részéről tíz tagból áll, akik a következők: Andrassy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Falk Miksa, Horánszky Nándor, Láng Lajos, Matlekovics Sándor, Palszky Ágoston, Tisza Kálmán, Tomasics Miklós és Zichy János gróf.

Udvari estély Budapesten.

Budapest, március 20. (A „Torontoi“ eredeti távirata.) Ő felsége a jövő hét elején Budapestre érkezik egész kíséretével. A király itt tartózkodása alatt nagyobb udvari estélyre van kilátás.

Nász a királyi családban.

Budapest, március 20. (A „Torontoi“ eredeti távirata.) Egy esti lap jelentése szerint Frigyes Vilmos német trónörökös a legújabb megállapodások szerint április hó folyamán teszi látogatását a bécsi udvarnál, amidőn néhai Rudolf trónörökös és Stefánia főhercegnő leányát, Erzsébet főhercegnőt el fogja jegyezni.

A kereszt az egyetemen.

Budapest, március 20. (A „Torontoi“ ered. távirata.) A tud. egyetem kapuira kifüggesztett hirdetések tudtul adják a hallgatóknak, hogy az előadások minden fakultáson, a további intézkedésig szünetelnek. Míg ez a szünet tart, egyetlen hallgatót sem bocsátanak az egyetemre, melynek kapui bezárattak.

A keresztény ifjúság nagy bizottsága elhatározta, hogy a kereszt kifüggesztése dolgában a rektornak átadandó memorandumot csakis egy három tagból álló végrehajtó bizottság fogja aláírni. A memorandum becsületeszavukra fogadják, hogy a keresztnek kifüggesztésére őket senki sem utasította, sem a néppárt, sem más politikai vagy felekezeti egyesület. Az egymás közt tett fogadalom megtiltja nekik bővebb részletek közlését.

Merénylet a csendőrségi főfelügyelő ellen.

Budapest, márc 20. (A „Torontoi“ eredeti távirata.) Jablanczy Sándor tábornok, a m. kir. csendőrség főfelügyelője, ma délelőtt egy órakor Budáról, a honvédelmi miniszteriumból lakására igyekezett. A pesti oldalon levő lánchid-főnél egy polgári ruhába öltözött, 45 évesnek látszó férfi illedelmesen köszöntötte és lezárt levelet nyújtott át a tábornoknak ezen szavakkal: „Tessék elolvasni!“ Jablanc-

zy megnézte a levelet, amelyet nyomban elolvasatlanul visszaadott. Az ismeretlen erre revolvert rántott elő, amit a tábornok észrevéve, kardjához kapott, melyet kirántva, néhány lépést tett hátrafelé. Két arra haladó ember a merénylő karját éppen abban a pillanatban, midőn lövésre emelte föl a revolvert, hátulról megragadta, úgy hogy nem süthette el a fegyvert. Nyomban letartóztatták és a közeli rendőrfőkapitánysághoz vitték. Neve Gál János, eszék megyei születésű, nőtlen, volt csendőrségi számvevő főhadnagy. A nála talált levélben azt írta, hogy mivel méltatlanul elbocsátották a szolgálatból, a tábornokot megöli.

Vasuti katasztrófa.

Budapest, márc. 20. (A „Torontoi“ eredeti távirata.) Moszkvából sürgönyzik: Tula állomás mellett egy személyvonat kisiklott. A mozdony és öt személykocsi lezuhant a töltésről. Két vasuti alkalmazott és hat utas életveszélyesen megsérült.

Határidő-üzlet.

Budapest, márc. 20. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Kielégítő kínálat mellett, a malmok tartózkodása következtében, mérsékelt vételkedv. Az árak változatlanok. A mai határidőüzlet jegyzései:

Buza őszre	7.68—7.69
„ tavaszra	7.75—7.76
Ross őszre	7.77—7.78
Tengeri mályagra	5.26—5.27
Zab őszre	6.38—6.38

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskekerekre, illetve Nagy-Bacskekerekről.

Érvényes 1899. december hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 53 p.; délután 6 óra 10 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
Alibunárról: este 7 óra 22 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 7 p.; este 6 óra 48 p.

Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolyára: reggel 8 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 10 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 8 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 8 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 8 óra 55 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 4 óra 8 p.; délután 5 óra 16 p.

Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

Nyilttér.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

MINT NYÁLKA OLDÓ SZER

egy magában mint meleg tejjel vegyítve
KÖHÖGÉSNÉL, REKEDTSÉGNÉL,

TÜDŐHURUTNÁL stb.

legjobb gyógyszerrel ajánljatik.

NEHÉZEN EMÉSZTŐ, GYOMOR-
HURUTNÁL KITÜNŐ HATÁSA
VAN!

83—25 9

FŐRAKTÁR:
ARMBRUSTER JÓZSEF ezégnél.

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Torontálvármegye törökbecsei járás főszolgabírája.

3349/L. sz. 1901.

295-3.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Karlova községben üresedésben levő 1000 korona fizetés, 200 kor. utiátalány és 120 korona lakbér-átalány javadalmazással egybekötött segédjegyzői állás betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetvén.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat f. évi április hó 1-éig ide nyujtsák be

Törökbecsén, 1901. március hó 18-án.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

Temesvári m. kir. kincstári ispánság.

688. sz. 1901.

296-2.2

Hirdetmény.

Alulírott hivatal ezennel közhírré teszi, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmívelési miniszterium rendeletéből alulírott ispánság által Ó-Telek és Magyar-Szent-Márton torontálmegyei telep-községben rendezett mezőgazdasági háziipar-folyam résztvevői által készített háziipar-cikkek, egymint: 223 darab réphordó kosár, 141 darab gyümölcs-szállító kosár (5 és 10 kilós), egynéhány kocsiülés, kargaraboly, kocsioldal, fáskosár és komló-kosár eladó.

A cikkek Ó-Teleken Schmidt János vendéglősnél és Magyar-Szent Mártonban a községházán megtekinthetők.

Minta kívánatra küldetik.

Közelebbi felvilágosítást alulírott kincstári ispánság ad

Temesváron, 1901. évi március hó 15-én.

M. kir. ispánság.

5372. szám 1901.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak céljaira az 1901. és 1902. évekre évenként szükséges mintegy 1850 m³ telítetlen bükkfakocsa és mintegy 267 000 méter, = 21.5 m³ hézaglécz szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „ajánlati felhívás“ valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál az országos iparegyesületnél, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a magy. kir. államvasutak üzemeltetésénél megtekinthető és a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztályánál Budapest, Andrássy-ut 73. sz. III. emelet 44. ajtó.) az ajánlattételre szolgáló úrlappal együtt kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhethők meg.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékon ezen felirattal:

„Ajánlat 5372/1901. számhoz“ ellátva, legkésőbb folyó évi április hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségű minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kifizetett határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módozatok betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1901. március 16.

(3.1)

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

5372/1901. számhoz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírt igazgatóság a m. kir. államvasutak céljaira az 1901. és 1902. évekre évenként szükséges mintegy 8700 métermázsas neutralis olaj szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „ajánlati felhívás“ valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a m. kir. államvasutak üzemeltetésénél megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. sz. II. emelet 44.) az ajánlattételre szolgáló úrlappal együtt, kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános szállítási feltételek a m. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhethők meg.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékon ezen felirattal:

„Ajánlat 5372/1901. számhoz“ ellátva legkésőbb folyó évi április hó 17-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján ugyanoda beküldendők.

Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségű minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kifizetett határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módozatok betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1901. március havában.

(3.1)

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

30527/901. számhoz.

Magyar kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága szertáiraiban 1901. év első felében összegyűlt és nélkülözhetővé váló különböző ócska fémanyagokat értékesíteni óhajtván, ezek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet.

A feleslegessé váló mennyiségek határozatlanok ugyan, az ajánlat benyújtására szolgáló úrlap azonban feltünteteti azon mennyiségeket, melyek az ezen folyó év első felében hozzávetőleg összegyűlhetnek. A vevő tehát nem tarthat igényt arra, hogy valamennyi kiírt anyagot, vagy hogy egyik, vagy másik nemü anyagból határozott mennyiség adassék át, hanem köteles az időnként tényleges feleslegként rendelkezésre bocsátandó mennyiségeket átvenni, illetve azokkal bekérni, kötelezi továbbá magát az 1901. évi június hó végéig összegyűlt és július hó végéig vele között készletet 14 nap alatt okvetlenül átvenni.

Vevő cég köteles az általa megjelölt állomáson és felajánlott áron bármely szertárban összegyűlt anyagot elfogadni.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy egykoronás magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltárbeszerzési szakosztályában (VI. Andrássy-ut 73. szám II. emelet) a következő címmel:

„Ajánlat ócska fémanyagok megvételére 30527/1901. számhoz.“ 1901. évi április hó 4-ének déli 12 óráig benyujtsák szíveskedjenek.

Az ajánlatok kizárólag ezen célra rendelt és az említett anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál egy példányban ingyen kapható úrlapon és ennek rovatainak pontos kiöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlattevők az ócska anyag eladására vonatkozó és 122291/96. sz. alatt fennálló feltételeket magukra nézve kötelezőknek elismerik és azt ivenként 30 filléres magyar bélyeggel saját és két tanu aláírásával ellátva ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek nyomtatványtárunkban példányonként 30 filléért megszerezhetők, vidékieknek pedig a nyomtatványtárhoz intézendő írásbeli megkeresésre és az érte járó 30 fillér és 20 filléres postabélyeg beküldése ellenében postán megküldetnek.

Bánatpénzképpen a megvenni szándékolt anyag értékének 5%-a az ajánlat benyújtására kifizetett határidő előtt egy nappal déli 12-órás készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban főpénztárunknál letendő. A bánatpénzt az ajánlattal egy borítékban beküldeni nem szabad. Egyéb habár lebonyolított ügyletekről még letétünkben lévő fel nem vett biztosítékok ezen ajánlathoz bánatpénzül nem fogadtatnak el.

A bánatpénz letételét igazoló jegy nem csatolandó az ajánlathoz, hanem az ajánlattevő birtokában marad.

Bánatpénz vagy fentidézett aláírt feltétlenül nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel nem az előírt úrlapon tett vagy elkésve beérkezett ajánlatok, valamint olyanok, melyek a feltételektől eltérnek és melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő, figyelembe vétetni nem fognak. Pótajánlatok egyáltalában nem bocsátatnak tárgyalás alá.

Az ajánlatokban határozottan megnevezendő azon magy. kir. államvasuti állomás, a melyben az ajánlattevő az anyagokat átvenni kívánja, továbbá az ajánlati ár korona értékben kifejezve számokkal és betűkkel és olvashatóan kiteendő. Az anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő cég tartozik viselni. Ingyenes csomagolásnak kikötése nem fog figyelembe vétetni.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéséig kötelezettségben marad, azt tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti tételekre és részmennyiségekre is szólhatnak, de a magy. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának azt a jogot, hogy tetszés szerinti tételeket és részmennyiségeket engedhessen át, melyet ajánló — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni tartozik.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon választhasson, s hogy végre a cél elérésére má felé intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1901. február hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Egy jó karban levő

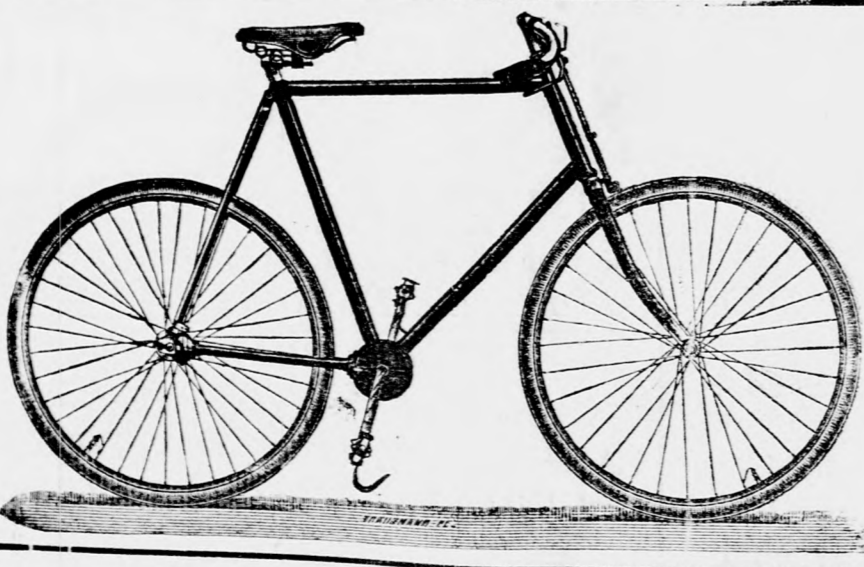
Zongora

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 293-3.2

A jóból a legjobbat!

Kerékpár-kellékek mindig raktáron.

Javitó műhely.

Novák J. C., Nagybecskerek.

Csak elsőrendű kerékpárokat tartok raktáron, melyek a világpiacra és szakemberek által legjobb minőségűeknek elismertettek, u. m.: „Waffenrad“, „Dürkopp“, „Helical-Premier“, „Noricum“ (lánc nélküli, kitűnő minőség).

(286-462)